

Kladno 24. 1. 2021

Introit

Hospodine, projevoval jsi své zemi přízeň, úděl Jákobův jsi změnil. Snímal jsi ze svého lidu nepravosti, přikrýval jsi všechny jeho hříchy. Svou prechlivost odkládal jsi zcela, přestával jsi planout hněvem. Navrať se k nám, Bože, naše spásu (Ž 85, 2-5a)

Píseň 25 (1-5)

Modlitba

Bože, nakloň se k nám ve svém milosrdenství. Dej nám okusit tvoji přízeň. Dej nám duchovní pokrm, manu z nebe, která nám dá sílu pro naše nelehké dny. Ved' nás k pokoře, pravdě a pozornému naslouchání tvému slovu, aby naše víra rostla, aby byla zakotvená v jediné pravdě evangelia Tvého Syna Ježíše Krista. On žil pro nás, svůj život obětoval za nás. I my chceme žít pro Něho, chceme dělat jeho jménu čest. Kéž nám pomáhá Duch svatý. Amen

První čtení

1 Za dnů, kdy soudili soudcové, nastal v zemi hlad. Tehdy odešel jeden muž z judského Betléma se svou ženou a dvěma syny, aby pobýval jako host na Moábských polích. **2** Jmenoval se Elímelek, jeho žena Noemi a dva jeho synové Machlón a Kiljón. Byli to Efratejci z judského Betléma. Přišli na Moábská pole a přebývali tam. **3** Ale Noemin muž Elímelek zemřel a ona zůstala s oběma syny sama. **4** Ti se oženili s Moábkami. Jedna se jmenovala Orpa, druhá Rút. Sídlili tam asi deset let. **5** Oba, Machlón i Kiljón, rovněž zemřeli, a tak ta žena zůstala sama, bez dětí i bez muže. **6** Proto se přichystala se svými snachami k návratu z Moábských polí. Uslyšela totiž na Moábských polích, že Hospodin se opět přiklonil ke svému lidu a dal mu chléb. **7** Odešla tedy se svými snachami z místa, kde přebývala. Když se vracely do judské země, **8** vybídla cestou Noemi obě své snachy: „Jděte, vraťte se každá do domu své matky. Necht' vám Hospodin prokáže milosrdenství, jako jste je vy prokazovaly zemřelým i mně. **9** Kéž vám Hospodin dá, abyste každá našla odpočinití v domě svého muže.“ A políbila je. Rozplakaly se hlasitě **10** a namítaly jí: „Nikoli, vrátíme se s tebou k tvému lidu.“ **11** Ale Noemi jim domlouvala: „Jen se vraťte, mé dcery! Proč byste se mnou chodily? Cožpak mohu ještě zrodit syny, aby se stali vašimi muži?

12 Vraťte se, mé dcery, jděte! Vždyť už jsem na vdávání stará. I kdybych si řekla, že mám ještě naději, a kdybych se hned této noci vdala a porodila syny, **13** čekaly byste proto, až by dospěli? Zdráhaly byste se proto vdát? Nikoli, mé dcery. Můj úděl je pro vás příliš trpký: Dolehla na mne Hospodinova ruka.“ (Rút 1, 1-13)

Píseň 671

Text základu kázání

14 Tu se rozplakaly ještě hlasitěji. Orpa políbila svou tchýni na rozloučenou, avšak Rút se k ní přimkla. **15** Noemi jí řekla: „Hle, tvá švagrová se vrací ke svému lidu a ke svým bohům. Vrať se také, následuj svou švagrovou!“ **16** Ale Rút jí odvětila: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. **17** Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt.“ **18** Když Noemi viděla, že Rút je odhodlána jít s ní, přestala ji přemlouvav. **19** Tak šly obě, až došly do Betléma. (Rút 1, 14-19a)

Zamyšlení

Sourozenci v Kristu, slyšeli jsme smutný začátek příběhu, který skončil šťastně. Muselo k tomu neštěstí dojít, aby přišel krásný konec? Veselé konce známe z většiny pohádek. Než se tak stane, proteče mnoho krve.

Pojďme od začátku. Jedna židovská rodina opustila svůj domov, utekla před hladem do sousední moábské země. Dnes by se dalo mluvit o ekonomické migraci. Přesto že slyšíme o té tragédii, jak zemřel manžel Noemi, a potom oba její synové, příběh je spíš vyprávěním o další migraci, o tom, jak se Noemi chystala na cestu zpátky do svého rodiště. Ale ani to není ústředním tématem našeho příběhu. Tím je láska, která mění osud jedné z akterek, přesně Rút. Kdo znáte celý ten příběh, stačí slyšet jméno Rút, a také Noemi, už se vám vybaví, co se odehrává. Příběh má tedy všechny atributy známého schématu, které se nám zamlouvá. Začíná tragicky, končí šťastně, a jeho hybná síla je láska.

A jak to tak bývá, aby příběh nebyl monotónní, má mnoho jiného zajímavého a jedinečného. Rút nejen že opouští svoje rodiště a stěhuje se do ciziny. Ona opouští také svoji víru, bohy svých předků a přijímá izraelskou víru v jednoho Boha stvořitele. Zapíše se nesmazatelně do dějin vyvoleného lidu a do dějin spásy, když se stane prababičkou slavného krále Davida.

Rút se stala jedna ze čtyř nežidovských žen, které jsou uvedené v Ježíšově rodokmenu. Ukazují, jak se obrácení pohané podílejí na Božím plánu o záchranu člověka, ještě před narozením Ježíše. To ovšem neznamená, že se na ně musíme dívat nutně optikou nového zákona.

Rút, poté, co jí tragédie změnila osud, nerezignovala. Odmítla stornování a návrat ke svým příbuzným. Rozhodla se pro restart a odchod do cizí země. Sama, nikým netlačená, neovlivněná, učinila rozhodnutí, které její život posunulo dál. Neuzavřela se do sebe. Opustila svoje rodiště, rodinu, zemi, kulturu a šla vstříc novým možnostem.

Celý příběh je plný přestupků a nevšedností. Nebylo zvykem, aby Žid opustil svou zemi a usadil se v pohanské oblasti. Ještě méně obvyklé je, že dovolil, aby si oba jeho synové vzali za manželky pohanské ženy. A u Rútky se dá mluvit o zradě a zavržení vlastní země. Rút je méně loajální své zemi a více loajální své tchýni, která nemá vůbec nic, co jí nabídnout. Přesto se rozhodne odejít s ní. Je to cesta do neznáma, když neví, do čeho jde a co ji čeká v zemi, kde nezná nikoho, ani místní poměry.

To všechno podtrhuje slova Rútky v diskusi se svou tchýní, která z dobré vůle chce, aby se obě snachy vrátily ke svým příbuzným, aby začaly nový život bez ní. „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem.” Rút se těmito slovy loučí se svou minulostí, kořeny a hodnotami, a také se vším, v čem vyrůstala, co z ní udělalo to, čím je. Rezignuje na materiální jistotu, rodinné zázemí a částečně také na možnosti se znovu oženit a mít novou rodinu. Připomeňme si, že na Rút již nebylo možné uplatnit levirát, tedy švagrovské právo, při něm si vdovu vzal bratr zemřelého, aby mu zajistil dědice. Noemi měla jenom dva syny, oba zemřeli.

Proč tedy Rút trvá na tom, že musí odejít se svou tchýní, která jí už nemůže zajistit a snažila se ji v dobrém propustit? To by byla otázka na ni. My (prostě) nevíme, jaké měla důvody, jaké byly její vnitřní pohnutky. Ale známe její láskyplná slova. Příběh nevypráví ani o vývoji jejího náboženského myšlení, které by nám mohlo vysvětlit, proč se takto rozhodla.

Každopádně, přesto že Rút mluví o tom, že přijme izraelského Boha za svého, to není tím hlavním důvodem, proč chce vše opustit. Víra je jen jedna součást jejího rozhodnutí.

Připomeňme si její slova: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována.” Rút prvně mluví o Noemi, opouští svou minulost, aby byla se svojí stárnoucí tchýní, získává její přízeň, teprve mluví o jejím lidu, a na konci i o jejím Bohu. Její rozhodnutí je nezištné. Nesleduje jím nějaký osobní zájem a cíl. Jediné, co vyloženě očekává, je, že chce být pochována tam, kde bude pochována Noemi. Neslyšíme zde žádnou jinou perspektivu a motivaci.

Ani tady se nemůžeme podívat na tento příběh optikou Nového zákona, kde Jan Křtitel káže o pokání a obrácení se. Nemůžeme mluvit ani o konverzi, jak ji vnímáme v současné době. Kdybychom hledali příběh o obrácení se na židovsko-křesťanskou víru, Rút nebude tím typickým příkladem. Máme tady tři ženy, které potkal stejný osud. To je spojuje a sblížuje ve vzájemné solidaritě a velké lásce.

Noemi se odhodlala vrátit se do své země, kde s ní už nikdo zřejmě nepočítá, nikdo ji nečeká. Vyrazila i se svými snachami, ale uvědomila si, že to není pro ně nic perspektivního. Jelikož je má ráda, propustila je a nabídla, aby se každá vrátila do domu své matky, aby byly aspoň chráněné. Orpa to vzala rozumem, nenaléhala, opustila svou tchýni a odešla. Rút se rozhodla udělat to, co považuje za rozumné pro Noemi. Nechce ji nechat samotnou. Rút nám dává lekci nezištné lásky. Nemyslí na sebe, na vlastní zájmy. Upřednostňuje zájmy druhých před vlastními.

A přesto musíme uznat, že nejsme všichni jako Rút, u níž se zdá, že vítězí láska nad selským rozumem. A to je asi dobře. Svět obydlen jen takovými hrdiny lásky by asi nebyl ideálním místem pro život. Takoví hrdinové existují, ale není to povolání a obdarování všech. Nemůžeme např. odsoudit Orpu, že se rozhodla jinak, vlastně uposlechla Noemi a vrátila se zřejmě do domu své matky.

Hrdinové lásky nemusí psát velké příběhy. Taková láska se projevuje v každodenní všednosti. Projevuje se, když si všímáme osamělé důchodkyně, když nabízíme pomoc těm, kteří ji od nás potřebují, a víme, že nám za to nic nedají.

Ani nemusím silným věřícím v Boha, abych byl schopen takové nezištné lásky. Je tomu tak s většinou dárců krabic od bot, věnují něco svého někomu, koho ani neznají, a chtějí mu udělat radost. A nazpátky nechtějí nic. Láska se projevuje ve všech vstřícných gestech vůči druhým, když za to nic nečekáme.

Podstatné je jít druhým vstříc, vydat se s nimi na cestu, pod vedením Ducha svatého, spolu ve všedních událostech, i v těch, které vejdou do dějin. Amen

Píseň 510

Ohlášky

- 1) Zveme na další bohoslužby v neděli, 31. 1. Od 9:00 zde v kostele a online. Bohoslužby povede Honza Matějka st.
- 2) Děkuji Honzovi Matějkovi st. za dnešní doprovod a také za zajištění vysílání.
- 3) **Dnešní sbírka je pro potřeby sboru. Sbírkou můžete posílat také na sborový účet.**
- 4) **Sbírka z příští neděle je celocírkevní, na křesťanskou službu.**
- 5) Narozeniny: Příští týden budou slavit narozeniny Marie Sikorová a Amálka Spárová. Přejeme jim dotek Božího milosrdenství, hodně zdraví do dalšího roku života.

Přímluvy

Pane Bože, tvůj Syn je cesta, pravda, i život. Ovšem my se snadno řídíme lží, nebo vytváříme vlastní pravdu a vnucujeme ji druhým lidem. Chceme pravdu přivlastnit, ovládat, místo abychom v ní žili. Dej nám pravé poznání, abychom vyznávali, že jedině Ježíš je cesta, pravda i život.

Ve světě vytváříme různé cesty, které vedou do slepých uliček, a vnucujeme je druhým lidem. Všichni bloudíme a nevíme, co se svým životem. Myslíme si, že snáze najdeme řešení pro všechny své problémy vlastním snažením. Pravou cestu míváme. Pomoz nám najít pravou cestu, tvého Syna Ježíše, abychom uměli vyznávat, že jedině On je cesta pravda i život.

Svůj život stavíme na pomíjivých principech a pomíjivých věcech. Vyrábíme si předměty, které ničí naše životy a životy druhých lidí. Nechceme poznat toho, kdo nám nabízí pravý život. Dej nám moudrost, která vede ke skutečnému dárci života.

Prosíme za ty, kdo trpí, aby byli opečováni láskou tvého Syna, zachránce života. Prosíme za nemocné, projev jim svoje milosrdenství, a uzdravení. Prosíme za umírající, aby umírali v Ježíši Kristu, v naději na podíl na jeho vítězství nad smrtí.

V tichosti Ti přiznáváme to, co nedokážeme svěřit druhým lidem... Vyslyš naše společné volání: **Otče náš...**

Poslání

Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3, 28-29)

Požehnání

12 Necht' Pán dá bohatě růst vaší vzájemné lásce i lásce ke všem, ~~tak jako i my vás milujeme~~, **13** at' posílí vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými. (1.Te 3, 12-13)

Píseň 436

.